

Foto: Lars Igesund

Rapportering 2023 for Solenergiklyngen

”En av Etisk handel Norges styrker er flerpartssamarbeidet.

”

Til lesere av rapporten

Etisk handel Norge er et flerpartsinitiativ som gjør det mulig å møte komplekse og utfordrende problemstillinger virksomheter ikke kan takle alene. Den nye åpenhetsloven setter krav til virksomheters aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser.

Aktsomhetsvurderinger blir styrket gjennom interessentdialog. Her spiller våre medlemsorganisasjoner en viktig rolle, både som part i Etisk handel Norges flerpartssamarbeid og som interessent i aktsomhetsvurderingene. Våre medlemsorganisasjoner bidrar med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å følge Etisk handel Norges prinsipperklæring om bærekraftig forretningspraksis (Responsible business conduct).

Organisasjonene i Etisk handel Norge er forskjellige og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakeres rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold og samarbeidspartnere i produsentland og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle medlemsorganisasjoner som ikke er omfattet av åpenhetsloven – interesseorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og fagbevegelsen. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

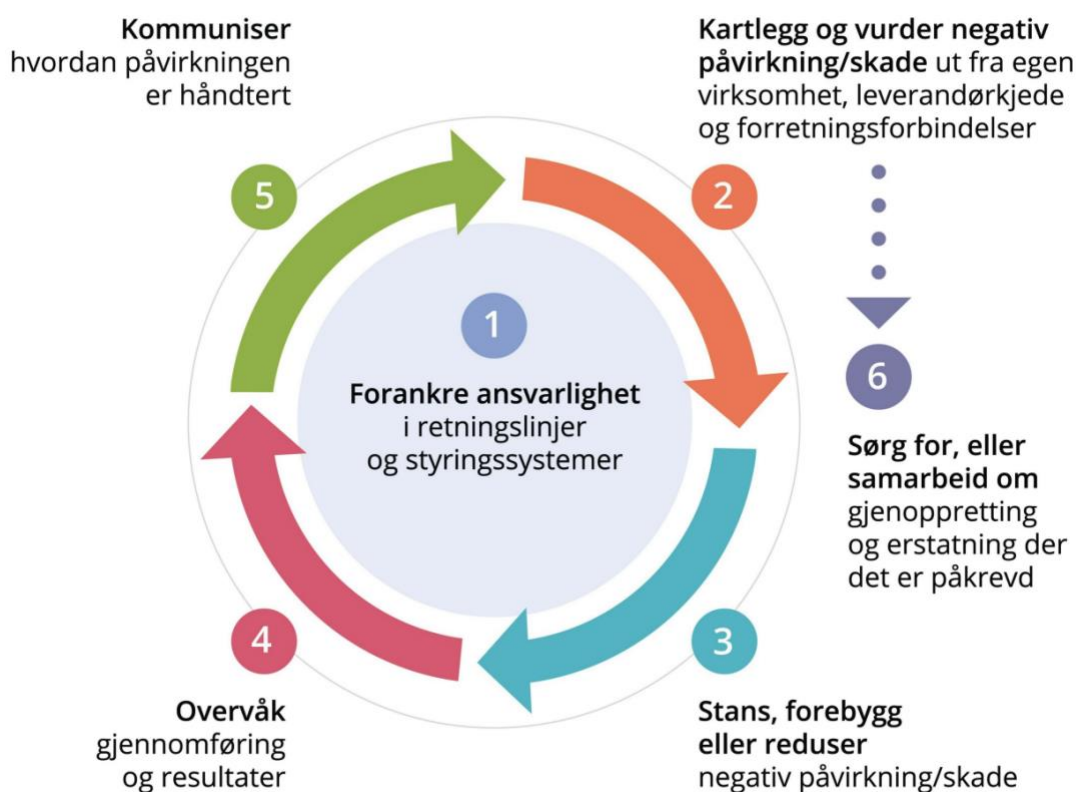
Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Dokumentasjonskrav

For å sikre kvalitet og fremgang i arbeidet med etisk handel må følgende 3 krav etterleves:

- 1. Policy for egen virksomhet som reflekterer Etisk handel Norges prinsipperklæring. Minimumskrav er en lenke til prinsipperklæringen på egne nettsider.*

Lenke til Solenergiklyngens CoC her. Vi er for øyeblikket i en strategiprosess, og vil oppdatere denne typen dokumenter når strategiprosessen er gjennomført.

- 2. Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere som viser hvordan inngåelse av nye partnerskap utføres.*

Her er info om søknadsprosessen for nye partnere i Solenergiklyngen: <https://solenergiklyngen.no/partnerskap/hvordan-bli-partner/> hvor det også finnes informasjon om Solenergiklyngens CoC og hvilke regler som gjelder for våre partnere. Det er styret som behandler alle partnersøknader.

- 3. Handlingsplan. Utfylling av punktene i denne rapporten under trinn 4.*

Trinn 1: Forankring av ansvarlighet

Om virksomheten

Navn: Solenergiklyngen

Type organisering: Næringsklynge/bransjeforening

Beskrivelse av virksomheten:

Solenergiklyngen er bransjeforeningen for solenergi i Norge og en Arena Pro klynge – en moden næringsklynge i det nasjonale klyngeprogrammet finansiert av Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA. Fra klyngeprogrammet mottar Solenergiklyngens partnere årlig støtte for å utvikle næringsklyngen videre og jobbe med innovasjon, kompetanse og å utvikle nye prosjekter og møteplasser med mer. Det er styringsgruppen og partnerne som definerer retning og utarbeider prioriteringer i budsjett og handlingsplanen for klyngen hvert år.

Solenergiklyngen er organisert som en forening med hovedkontor i Oslo sentrum, på Mesh i Tordenskiolds gate 2.

Omsetning (NOK): 15 MNOK

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

Kontaktinformasjon for rapporten: Maja Busch Sevaldsen, COO

Innmeldingsår i Etisk handel Norge: 2022/2023

Forankring i virksomheten

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Trine Kopstad Berentsen, CEO

Maja Busch Sevaldsen, COO

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel, 2 dokumentasjonskrav som følger:

1. Policy for egen virksomhet, sett inn lenke. Minimum lenke til Etisk handel Norges prinsipperklæring:

<https://solenergikl.wpengine.com/wp-content/uploads/2023/07/Codes-of-Conduct-SEK-v-28-april-2022-.pdf>

2. Rutiner for leverandører

Trinn 2: Kartlegging av risiko

Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan virksomheten innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

Her er oversikt over hvordan Solenergiklyngen jobber med sine partnere med sosial bærekraft og ansvarlige leverandørkjeder:

<https://solenergiklyngen.no/om-oss/arbeid-med-baerekraft/>

Solenergiklyngens egne innkjøp er små og vi vurderer vår påvirkning til å i størst mulig grad være knyttet til innkjøp våre medlemmer/ partnere gjør. Gjennom å veilede og utfordre disse til å ta gode, bærekraftige, ansvarlige valg i sine innkjøp kan Solenergiklyngens påvirkningsarbeid ha ytterligere effekt. Vi har derfor hatt stort fokus på å utvikle veiledning for våre medlemmer i 2023.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn?

Solenergiklyngen har sammen med sine partnere utviklet en egen veileder ved navn «Bærekraftig og ansvarlig forretningspraksis – veileder for aktsomhetsvurderinger i norsk solbransje» hvor vi beskriver utfordringene solbransjen har knyttet til sine verdikjeder. Veilederen gir også anbefalinger for hvordan hvert enkelt selskap kan jobbe systematisk og målrettet med sine verdikjeder for å redusere risikoen for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeid. Veilederen tar utgangspunkt i OECDs modell for aktsomhetsvurderinger, og gir veiledning per steg. Nåværende versjon er gjort tilgjengelig for alle våre 165 medlemmer, og vil være et levende dokument i den forstand at vi vil fortsette å oppdatere og forbedre veilederen fremover basert på økt erfaring og innsikt. Veilederen er utviklet av arbeidsgruppen for ansvarlige leverandørkjeder og inkluderer representanter fra flere store aktører i bransjen.

Solenergiklyngens faggruppe for ansvarlige leverandørkjeder møtes kvartalsvis, og diskuterer åpent ulike utfordringer og muligheter.. Herunder jobbes det også med å videreutvikle veilederen etterhvert som minimumskravene kan skjerpes og kunnskapen økes.

Tvangsarbeid i leverandørkjeden er en alvorlig bekymring for solenergibransjen, men er ikke en utfordring som enkelt-selskaper kan møte alene. Verdikjeden for solenergi, fra gruvedrift og utvinning og videreforedling av silisium, til produksjon av ferdige PV moduler, ligger i dag hovedsakelig i Kina. En betydelig andel av dagens silisiumproduksjon er lokalisert i Xinjiang-provinsen, hvor den lokale befolkningen av uigurer utsettes for internering og tvangsarbeid av kinesiske myndigheter.

De største utfordringene notert under er videre knyttet til nettopp tvangsarbeid i Kina. Solenergiklyngen kjøper ikke selv varer herfra, men representerer en bransje der dette er en felles prioritert risiko og en utfordring som er godt dokumentert.

Kilder som understøtter tvangsarbeid som en utfordring for solenergibransjen inkluderer blant annet:

«In Broad Daylight» fra 2021

«Sins of a Solar Empire» fra 2022

«Over Exposed» fra 2023

«OHCHR Assessment of human rights concerns in the Xinjiang Uyghur

«Autonomous Region, People's Republic of China» fra 2022

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert.

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Kina

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

Tvangsarbeid

Trinn 3: Tiltak for å minimere risiko for brudd på arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og dyrevelferd

Har virksomheten i rapporteringsåret gjennomført tiltak for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

Solenergiklyngen var i løpet av høsten 2023 på besøk hos flere store kinesiske leverandører til det norske markedet. Disse besøkene innebar både møtevirksomhet og fabrikkbesøk der HMS og sosial bærekraft var et av hovedpunktene som ble diskutert hos alle leverandørene. Besøket ble gjennomført i samarbeid med ett av Solenergiklyngens største medlemmer, hvor Solenergiklyngen fikk bli med på deler av besøket. Selskapet besøkte sine leverandører fra alle deler av leverandørkjeden, fra polysilisiumprodusent til modulprodusent, men Solenergiklyngen deltok kun på besøket hos modulprodusentene. Konklusjonen fra vår side er at det er gode vilkår og god HMS på modulprodusentnivå i Kina, det er svært automatiserte prosesser og god sikkerhet i fabrikkene.

Solenergiklyngen er aktiv i European Solar Manufacturing Councils arbeidsgruppe på forced labour og har vært med å lobbyere for bla raskere implementering av Forced Labour Act i EU.

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har virksomheten i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Solenergiklyngen har i løpet av 2023 gjennomført en rekke tiltak, og satt fokus på problemstillingen i Norge og Europa i flere ulike forum. Vi har blant annet bidratt med faglige innlegg på Etisk Handel Norges årskonferanse, Norconsults bærekraftsuke og på flere arrangementer i regi av Solenergiklyngen selv og hos våre medlemmer. Vi har i tillegg som nevnt tidligere utviklet en egen veileder for hvordan man skal jobbe med leverandørkjedene for å unngå tvangsarbeid i solbransjen. Denne skal er tilgjengeliggjort for alle 160 medlemmer og er det viktigste enkelttiltaket vi har gjennomført i 2023.

I tillegg til det arbeidet vi gjør på feltet i Norge er vi også aktive på Europeisk nivå. Vi sitter blant annet i arbeidsgruppen for forced labour i European Solar Manufacturing Council (ESMC) og har bidratt til å utvikle ESMCs posisjon på tvangsarbeid i solbransjen samt lobbier for raskere implementering av EUs Forced Labour Ban i Europaparlamentet og Rådet i forbindelse med adopsjonen av forordningen. Vi er også aktive i Solar Power Europe og har vært involvert i arbeidet med utviklingen av Solar Stewardship Initiative, som etterhvert skal etablere felleseuropeisk audit av de største leverandørene til det europeiske markedet. SSI er et kommersielt initiativ og er tilgjengelig allerede, men må utvikles videre for å omfatte polysilisium og wafer. Per i dag er SSI sterkest på modulnivå.

Trinn 4: sette mål, gjennomføring og resultater

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:

Utvikling og lansering av første versjon av veileder for bærekraftig og ansvarlig forretningspraksis: Veileder for aktsomhetsvurderinger i norsk solbransje

Fabrikkbesøk hos kinesiske leverandører (Shanghai-området)

Drifte og videreutvikle Solenergiklyngens interne faggruppe for ansvarlige leverandørkjeder

Ta en tydelig posisjon og være en viktig stemme i diskusjonen rundt risiko knyttet til solceller produsert og bearbeidet i Kina

---

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:

Videre drift av faggruppen for ansvarlige leverandørkjeder

Begynne planleggingen av nytt leverandørbesøk i Kina som skal gjennomføres i 2025 i samarbeid med noen av våre medlemmer som har produksjon i Kina

Videreutvikle versjon 2 av veileder for ansvarlig forretningspraksis i norsk solbransje med ytterligere konkretisering og tilpasning

Oppstart av nytt EU finansiert forskningsprosjekt på resirkulering og end of life for solcellepaneler hvor Solenergiklyngen er leder for kommunikasjonsarbeidspakken i prosjektet. Her blir det mange spennende resultater å dele etterhvert. Det er et 4 årig prosjekt.

Trinn 5: Kommunikasjon eksternt

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Ja

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Ja, gjennom utviklingen av veilederen for ansvarlig forretningspraksis i norsk solbransje som er delt med alle klyngens 165 partnere samt deling av kunnskap og kompetanse om temaet på arrangementer i regi av både oss selv og andre. Se trinn 3 for mer informasjon.

Vi har også informasjon knyttet til solbransjens risiko på våre nettsider:

<https://solenergiklyngen.no/om-oss/arbeid-med-baerekraft/>

Trinn 6: Varslingskanaler og klagemekanismer

Har virksomheten i sørget for at arbeidstakere i leverandørkjeden og i eventuelle partnerprosjekter har tilgang på fungerende varslingskanaler eller klagemekanismer?

Dette er ikke etablert per i dag, vi jobber sammen med vår europeiske søsterorganisasjon Solar Power Europe om å få dette etablert på europeisk nivå, men vi er ikke i mål med dette arbeidet enda. Dette henger også tett sammen med nytt regelverk på EU nivå, herunder særlig Forced Labour Act men også CSDDD. Dette arbeidet vil fortsette i 2024.

Kontakt:
Maja Busch Sevaldsen, COO